

ÅS KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Formannskapet har møte i Ås rådhus, Lille sal

09.05.2007 kl. 16.30

NB!

HHS inviteres til dialog fra kl. 17.00

Møtet er åpent for publikum i alle saker med mindre saken i flg lov er unntatt fra offentlighet. Saksdokumentene ligger til offentlig gjennomsyn på rådmannskontoret.

Saksliste:

- **INFORMASJON FRA RÅDMANNEN**

Utv.sak nr. 23/07

07/893

RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN 2008-2011

➤ **DIALOG**

INNSPARINGSTILTAK INNEN HELSE OG SOSIALETATEN

<p>Ås, 30.04.07</p> <p>Johan Alnes Ordfører</p>	<p>Eventuelt forfall eller inhabilitet meldes til Vibeke Berggård, tlf. 64 96 20 04 eller e-post: vibeke.berggard@as.kommune.no (Det sendes personlig svar på at slik e-post er mottatt, dersom svar ikke mottas innen rimelig tid før møtet må telefonbeskjed gis.)</p> <p>Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.</p>
---	--

Utv.sak nr 23/07

RUSMIDDELPOLITISK HANDLINGSPLAN 2008-2011

Saksbehandler: Torill Skage-Sørli	Arkivnr: 144	Saknr.: 07/893
Utvalg	Utv.sak nr	Møtedato
Hovedutvalg for helse og sosial	11/07	25.04.2007
Hovedutvalg for oppvekst og kultur	12/07	25.04.2007
Formannskapet	23/07	09.05.2007
Kommunestyret	/	

UTVALGENES INNSTILLINGER

Hovedutvalg for helse og sosials innstilling 25.04.2007:

1. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2008 – 2011 tas til etterretning.
2. Forslagene i planen legges til grunn for utvikling av forebyggende og behandlende tiltak, og søkes innarbeidet i handlingsprogram og årsbudsjett i perioden.
3. De konkrete tiltak som gjennomføres i forhold til punkt 7.1.1, 7.1.2 og 8.1 synliggjøres i årsmeldingen.

—————

Hovedutvalg for oppvekst og kulturs innstilling 25.04.2007:

1. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2008 – 2011 tas til etterretning.
2. Forslagene i planen legges til grunn for utvikling av forebyggende og behandlende tiltak, og søkes innarbeidet i handlingsprogram og årsbudsjett i perioden.
3. De konkrete forslagene til tiltak fra Ungdomsrådet vurderes innarbeidet i gjeldende plan.
4. Ved neste rullering av planen bør det fremheves noen prioriterte satsingsområder.
5. Del 1 i den handlingspolitiske planen bør fra nå av følge saken.
6. Vurdere å invitere forskere og forfattere som har skrevet om rusmiljø til å holde foredrag til ungdommer og foreldre.

—————

UTVALGENES BEHANDLINGER

Hovedutvalg for helse og sosials behandling 25.04.2007:

Gro Haug (H) fremmet følgende endringsforslag til planen:

1. (side 13) ”Påbegynt *planlegging* av å bygge nye tilrettelagte boliger for rusmisbrukere”.
2. i alle tiltak med ansvarlig, putt inn lege (evt. kommunelege1) der det er naturlig med medisinsk kompetanse.

Åse Tea Bachke (SV) foreslo følgende nytt punkt 3 til rådmannens innstilling:

De konkrete tiltak som gjennomføres i forhold til punkt 7.1.1, 7.1.2 og 8.1 synliggjøres i årsmeldingen.

Votering:

H's endringsforslag punkt 1 ble enstemmig tiltrådt.
H's endringsforslag punkt 2 følger saken videre.
SV's forslag til nytt punkt 3 ble enstemmig tiltrådt.

Hovedutvalg for oppvekst og kulturs behandling 25.04.2007:

Jon-Geir Dittmann(KrF) fremmet følgende forslag:

Nytt punkt. 3:

De konkrete forslagene til tiltak fra Ungdomsrådet vurderes innarbeidet i gjeldene plan.

Nytt punkt 4:

Ved neste rullering av planen bør det fremheves noen prioriterte satsingsområder.

Nytt punkt 5:

Del 1 i den handlingspolitiske planen bør fra nå av følge saken.

Frode Gundersen(SV) fremmet følgende forslag til nytt punkt 6:

Vurdere å invitere forskere og forfattere som har skrevet om rusmiljø til å holde foredrag til ungdommer og foreldre.

Votering:

Rådmannens innstilling pkt. 1 og 2 ble enstemmig vedtatt.

KrF's forslag om nytt pkt. 3 ble enstemmig vedtatt.

KrF's forslag om nytt pkt. 4 ble enstemmig vedtatt

KrF's forslag om nytt pkt. 5 ble enstemmig vedtatt.

SV's forslag om nytt pkt. 6 ble vedtatt 6-3(1A, 1FrP, 1H)

RÅDMANNENS INNSTILLING

Rådmannens innstilling 18.04.07:

1. Rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2008 – 2011 tas til etterretning.
  2. Forslagene i planen legges til grunn for utvikling av forebyggende og behandlende tiltak, og søkes innarbeidet i handlingsprogram og årsbudsjett i perioden.
-

Tidligere politisk behandling:

1. Ksak 75/04 Handlingsplan mot rus og alkoholpolitiske retningslinjer for perioden 1.7.2004 til 30.6.2008.
2. Ksak 71/06 Plan for psykisk helse 2007 – 2010.
3. Høringsnotat vedr. Handlingsplanen behandlet av utvalgene

Administrativ behandling:

Planen har vært til høring i kommunens enheter.

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

1. Hovedutvalg for helse- og sosial
2. Hovedutvalg for oppvekst- og kultur
3. Formannskapet
4. Kommunestyret

Vedlegg som følger saken trykt:

Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2008 – 2011. (*separat trykk sendt alle utvalg 18.04.07*)
Ungdomsrådets uttalelse fra møtet 22.03.2007.

Vedlegg som ligger i saksmappen:

Høringsinnspill fra:

1. RIO – Rusmisbrukernes interesseorganisasjon
2. Positivt oppvekstmiljø

Utskrift av saken sendes til:

Etatsjef for oppvekst- og kultur
Etatsjef for helse- og sosial
Enhetsleder psykisk helsetjeneste
Enhetsleder sosial og barnevern
Leder Positivt oppvekstmiljø

SAKSUTREDNING

Sammendrag

Rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2004 til 2008 er inndelt i 2 deler. Del 1 omhandler alkoholpolitiske tiltak i forbindelse med salgs- og skjenkebevillinger og ligger fast i hele kommunestyreperioden. Rulleres første år etter kommunevalget. Del 2 som omfatter allmennforebyggende tiltak og tiltak rettet mot utsatte grupper, rulleres en gang i perioden.

Forslaget til Rusmiddelpolitisk handlingsplan for 2008 – 2011 del 2 gir oversikt over tiltak som skal virke allmennforebyggende og tiltak rettet mot utsatte grupper, som i denne sammenhengen er definert som:

- Barn og unge med atferdsproblemer
- Barn av rusmiddelmisbrukere og psykisk syke foreldre
- Barn av innsatte i fengsler
- Spesielle ungdomsmiljøer i kommunen
- Spesielt utsatte geografiske områder i kommunen ut fra tidligere erfaringer og befolknings sammensetning

Foreslåtte tiltak er konsentrert rundt målet om å redusere etterspørselen etter rusmidler. Slike tiltak omfatter for eksempel undervisning, informasjon om skader, kampanjer og holdningsskapende arbeid. I tillegg gjør frivillige organisasjoner i Ås kommune en stor og viktig innsats i det allmennforebyggende arbeidet mot rus.

Bakgrunn for saken:

Etter alkohollovens § 1-7d er kommunene pålagt å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Bestemmelsene trådte i kraft fra 1.1.1998. En rekke andre lover pålegger også kommunen å løse oppgaver på "rusmiddelfeltet".

Ulike lover legger grunnlaget for hvordan det lokale rusmiddelarbeidet skal gjennomføres. Hovedstrategien for arbeidet er lagt i:

- **Lov om sosiale tjenester, 1991.**
  - Loven berører forebyggende innsats, oppsøkende arbeid og tilrettelegging med støtte og oppfølging ovenfor rusmiddelbrukere.
- **Lov om barneverntjenester, 1992**
  - Gir et særskilt forebyggende ansvar for å følge med på tilstanden som barn og unge lever under, og finne egne hjelpetiltak når loven krever dette.
- **Kommunehelsetjenesteloven, 1982.**
  - Kommunen skal gjennom helse tjenesten fremme folkehelse og trivsel.
- **Alkholloven (Lov om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.), 1989.**
  - Legg grunnlaget for salgs- og skjenkepolitikken.
  - § 1,7-d pålegg alle kommuner å ha en alkoholpolitisk handlingsplan.

Målgruppen for tiltakene i Rusmiddelpolitisk handlingsplan 2007 – 2011 er innbyggere i Ås kommune. I tillegg omfatter målgruppen kommunens ansatte som arbeider for forebygge problemer med rus, og ansatte som arbeider med personer som har rusrelaterte problemer.

Arbeidet med å utarbeide en Rusmiddelpolitisk handlingsplan for Ås kommune er utført av prosjektgruppen for Prosjekt Bostedsløse.

Fakta i sak

Rusmiddelsituasjonen i Norge

Forbruket av alkohol blant ungdom har økt til omkring 4,5-5 liter i de seinere år. "Rusbrusen" som ble introdusert i dagligvarehandelen i 2003, utgjør sammen med alkoholholdig cider, omkring 20 prosent av de unges alkoholforbruk.

Videre utgjør "rusbrus"/alkoholholdig cider en relativt større andel av alkoholforbruket blant jenter enn det vi finner blant gutter, ved at det i 2006 sto for henholdsvis 25 og 18 prosent på landsbasis.

Den gjennomsnittlige debutalderen når det gjelder alkohol for 15-20 åringer, synes å være stabil. Den har gjennom flere år vært omkring 14,5 år for øl og omkring 15 år for vin og brennevin, noe som også gjelder debutalder for "rusbrus"/cider.

Rusmiddelsituasjonen i Ås

Sosialtjenesten i Ås kommune har jevnlig oppfølging av vel 40 brukere som har rusproblemer av en slik art at de trenger hjelp til blant annet bolig, medisinsk tilsyn, arbeid og lignende. Mange av disse har behov for hjelp fra ulike etater i kommunen.

Ås lensmannskontor har intensivert aktiviteten mot unge rusmisbrukere for å kartlegge og forebygge bruk av narkotiske stoffer. Dette har ført til at miljøene rundt brukerne er rimelig godt kartlagt, og politiet pågriper flere som også selger narkotika.

Det er stadig en del nyrekruttering til miljøene i aldersgruppen 14-18 år, og det er beslaglagt både brukerutstyr og narkotika i denne gruppen. Alkohol er fortsatt svært vanlig på dette alderstrinnet.

Bruk av narkotika foregår for det meste i private hjem i forbindelse med fester og samling av ungdommer. Dette gjør det vanskelig å få en full oversikt over brukerne og få avdekket bruk av narkotiske stoffer. Det er med andre ord trolig store mørketall her.

Det er avdekket både bruk og salg av narkotika på ungdomsskolene i Ås. Elever fra Ås videregående som er tatt for bruk av narkotika, forteller at det blir brukt og solgt en del narkotika på skolen. Videre er det avdekket et stort narkotikamisbruk i forbindelser med russefeiringen, i tillegg til et stort alkoholkonsum.

Statistikk

Ås lensmannskontor har i 2006 gjort 152 beslag av narkotiske stoffer. Dette er en økning over de siste årene, men når ikke opp mot toppåret som var i 2002 med 181 beslag.

Tabellen nedenfor viser antall beslaglagt narkotika i Ås fordelt på stofftyper, alder og kjønn på personene som er siktet for besittelsen av stoffet. Narkotika vi ikke har klart å knytte til noen personer er utelatt fra tabellen. Beslag av samme stofftype gjort på forskjellige steder på kroppen eller for eksempel på flere steder i en bil teller bare som et beslag. Personene nevnes bare en gang på antall, selv om det har vært beslag på samme person flere ganger i løpet av året.

Beslaglagte narkotiske stoffer i Ås kommune

Alder	Totalt antall		Hasj (gram)		Amfetamin (gram)		Kokain (gram)		Heroin (gram)		Tabletter stk	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Kvinner under 18	1	1	0,7					0,2				
Menn under 18		3		18,5				0,1				
Kvinner 18-24	2	2	47,5	15,0	1,0	1,0						40
Menn 18-24	14	12	55,7	77,0	6,1	2,2	1,5	5,0			95	25
Kvinner over 24	2	8	3,0	16,0	1,1	19,4					16	8
Menn over 24	48	43	520,0	45,0	1158,7	272,7	4,2	2,5		10,4	421	536
Sum	67	69	626,9	171,5	1166,9	295,3	5,7	7,8	0,0	10,4	532	609

I tillegg er det bl.a i 2005 beslaglagt flere liter med flytende væske som er analysert som GHB (flytende narkotika) Det er også i 2005 beslaglagt flere kilo med det narkotiske stoffet Khat. Videre er det beslaglagt en del flytende anabole steroider, også flere hundre gram med pulver der virkestoffet brukes som doping. Aldersgruppen hvor sistnevnte er beslaglagt er menn 18-24 år.

ANTALL SAKER	År	2002	2003	2004	2005	2006	Endring siste år
Narkotika (1. ledd / legemiddeloven)		226	174	119	104	123	18,27 %
Narkotika (2. og 3. ledd)		3	6	2	2	5	150,00 %
Antall narkotikabeslag		181	148	133	147	152	3,4 %

Antall narkotikasaker avspeil er ikke hvor mye

narkotika eller hvor mange rusmisbrukere det er i distriktet, men er heller en indikator på hvor godt politiet arbeider med narkotikaproblemet.

Vi vet at det i Ås kommune er bosatt flere personer som er involvert i organisert narkotikakriminalitet.

Forslag til forebyggende tiltak

Siden denne Rusmiddelpolitiske handlingsplanen ikke inkluderer skjenkepolitiske virkemidler, er det foreslått tiltak for å redusere etterspørselen etter rusmidler.

Slike tiltak kan være undervisning, informasjon om skader, kampanjer og holdningsskapende arbeid, med det formål å redusere bruk av rusmidler. Hensikten er å påvirke folks holdninger til bruk av alkohol og narkotika. Etterspørselreducerende tiltak er et viktig supplement til de regulatoriske virkemidlene som kommunen har til rådighet.

Rusmiddelpolitisk handlingsplan har forslag på tiltak sortert etter:

- Allmennforebyggende tiltak
- Forebyggende tiltak overfor risikoutsatte grupper

Oppfølging og rehabilitering av rusmisbrukere

I henhold til lov om sosiale tjenester og kommunehelsetjenesteloven, har Ås kommune ansvar for å hjelpe den enkelte til å komme bort fra misbruk av alkohol og andre rusmidler.

Kommunen har også ansvar for å gi råd, veiledning og hjelp til vedkommendes familie.

Tiltakene i planen er konsentrert rundt dette.

Høringsinnspill

Forslag til Rusmiddelpolitisk handlingsplan er sendt på høring til Ungdomsrådet, Positivt oppvekstmiljø, alle etatssjefer i Ås kommune og Rusmisbrukernes interesseorganisasjon (RIO).

Positivt oppvekstmiljø og Rusmisbrukernes interesseorganisasjon har gitt innspill til planen:

Positivt oppvekstmiljø ønsket å fjerne følgende tiltak fra planen:

Tiltak	Mål	Ansvarlig
Åpent "Street fellesskap"	Gi uorganisert ungdom et rusfritt dansetilbud som engasjerer og bygger fellesskap på tvers av bosted i kommunen.	Frivillighetsentralen i samarbeid med Kultur og oppvekst.
Ungdomskontakt	Vurdere behovet for en stilling som ungdomskonsulent i kommunen. Stillingen skal ha en samlende funksjon for alt barne- og ungdomsarbeidet i kommunen.	Positivt oppvekstmiljø
Rusfritt kulturarrangement	Etablere et årlig rusfritt arrangement natt til 1. mai med bruk av lokale krefter fra musikk- og kulturlivet i kommunen.	Kultur og oppvekst i samarbeid med Midtgard

Arbeidsgruppen for Rusmiddelpolitisk handlingsplan mener at tiltakene er allmennforebyggende og bør være forankret i Positivt oppvekstmiljø. Disse tiltakene er derfor tatt ut av forslaget til Rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Positivt oppvekstmiljø ønsket videre å inkludere i planen følgende punkter:

Tiltak	Mål	Ansvarlig
Forebyggende innsats i skolene	Bruk av forskjellige programmer (LP-modellen, PALAS m.v.) for å gjøre elevene i bedre stand til å takle for eksempel rusproblematikk.	Den enkelte skole
Helsestasjon for ungdom	Annet mål: Tilby veiledning innen rusproblematikk	Forebyggende helsetjeneste
Familie- og nettverksteamet	Videreutvikle tilbudet	Forebyggende helsetjeneste

Disse tiltakene er inkludert i fremlagt forslag til plan.

Rusmisbrukernes interesseorganisasjon ga i sin høringsuttalelse støtte til planforslaget, og understreket viktigheten av å tenke helhetlig, både når det gjelder forebygging av rusproblemer og etablering av tilbud til rusmisbrukere.

Vurdering med konklusjon og begrunnelse:

Rusmiddelpolitisk handlingsplan er utarbeidet av en tverretattlig prosjektgruppe; Prosjekt bostedsløse. Positivt oppvekstmiljø har gitt innspill til planen underveis i arbeidet. Planen gir en oversikt over situasjonen på rusmiddelfeltet i Ås kommune, og oversikt over de tiltak som eksisterer.

Planen bør være et godt utgangspunkt for det videre tverrfaglige og tverretatlige samarbeidet for å forebygge rusmisbruksproblemer og etablere et forsvarlig tilbud til de som er berørt av rusmisbruk. Planen bør også være et grunnlagsdokument i forhold til handlingsprogram og budsjett i planperioden.

Det anbefales at planen tas til etterretning.